

Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Усть-Туркская средняя общеобразовательная школа»
Бажуковский филиал

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

 Аитова Э.Р.

«31» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор МАОУ «Усть-Тур

 Юсупова И.Ф.

Приказ №100 от
«31» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

курса внеурочной деятельности

«Интересная грамматика»

для обучающихся 3 го класса

с. Бажуки, 2023

Аңлатма язуы

Башлангыч гомуми белем бирүдә яна федераль дәүләт стандартларының төп максаты һәм бурычы булып балаларда белем алырга кызыксыну һәм теләк уяту, мөстәкыйль уйларга, алган белемнәрен практикада куллана белергә өйрәтү тора. Яна буын федераль дәүләт стандартларының принципияль аермалыгы булып белем алуның күрсәткеченә, нәтижәсенә ориентлашу тора.

Балага белем һәм тәрбия уен аркылы аеруча кече яшьтә әйбәт бирелә. Уйнаган чакта бала күп нәрсәне таний, күнекмәләр ала. Шуны истә тотып мин, балалар белән татар телен ныгырак үзләштерү максатыннан, “Кызыклы грамматика” түгәрәге алып барырга дигән фикергә килдем. Уен баланың шул фән белән кызыксынуын көчәйтә, мөстәкыйльлеген, ихтыяр көчен, акыл эшчәнлеген, тапкырлыгын үстерә, аны милли бердәмлек рухында тәрбияли, билгеле бер максат куеп эшләргә өйрәтә. Яна программалар балаларның ныклы белем, тотрыклы күнекмәләр алуын гына түгел, мөстәкыйль рәвештә танып-белү эшчәнлегенә белән кызыксынуларын да уятуны һәм шуны кече яшьтән үк кешенә күнекмәсенә әйләндерә баруын күздә тотта.

Борын заманнан ук балаларны ана теленә өйрәткәннәр, баланың телен шомартуга, сүзлек хәзинәсен арттыруга, сөйләгәндә һәм язганда, аннан оста файдалануга бик нык игътибар иткәннәр. Ана баласына “тел ачкычы” бирү өчен, бишек жыры жырлаган, сүзле уеннар оештырган; үсә төшкәч такмаклар, тизәйткечләр, санамышлар, табышмаклар өйрәткән, бәетләр әйткән, әкиятләр сөйләгән.

Бу түгәрәккә алынган уеннар, мавыктыргыч күнегүләр, табышмак, башваткыч, кызыклы әңгәмәләр, әкият һәм мазәкләр укучыда ана теленә мөхәббәт тәрбияләр, телгә карата тирән кызыксыну уятыр дип өметләнәм.

Түгәрәк программасы 3 нче сыйныфта балаларга татар телен тирәнрәк өйрәнү өчен төзелгән. Әлегә программа 34 сәгатькә исәпләнгән. Ул атнага 1 тапкыр үткәрелә. Програмада тәкъдим ителгән темалар укучылар өчен кызыклы, аларны ижади эзләнәргә, фикер йөртергә өйрәтә, мәктәп программасының дәвамы була ала.

Түгәрәк программасының максаты:

Кече яшьтәге мәктәп укучыларының татар теле фәне буенча белемнәрен киңәйтү, тирәнәйтү һәм ныгыту; укучыларны татар теленә кызыклы фән булуына төшендерү.

Программаның бурычлары:

Дидактик:

- татар теленә уку фәне буларак кызыксыну үстерү;
- татар теле грамматикасы буенча белем, күнекмәләр булдыру;
- укучыларның сүзлек запасларын үстерү;
- укучыларда татар теленә хөрмәт һәм ихтирам тәрбияләү, телнең чисталыгын, дәрәҗәсизлекне саклау, телне, халыкның рухи мирасын өйрәнүгә кызыксыну уяту;

Тәрбияви:

- китап белән эшли белү культурасы тәрбияләү;
- укучыларда фикерләү культурасы, кызыксыну формалаштыру һәм үстерү;

Үстерелешле:

- укучыларның фикер йөртүен һәм тапкырлыкларын үстерү;
- төрле сүзлекләр белән эшли белүләрен үстерү;
- балаларны текст, китап белән эш итү алымнарына өйрәтү;

Курсның программасы:

- укучыларның татар телен өйрәнүгә карата ижади активлыкларын арттыру;
- сәләтле балаларны ачыклау һәм аларның киләсе үсешенә булышлык күрсәтү.
- түгәрәк турында кыскача мәгълүмат бирү;
- дәрәҗәсизлек алган грамматик, орфографик, пунктуация, сөйләм теле һәм язу күнекмәләрен ныгыту һәм үстерү;

- ижат эше белән шөгьльләнү һәм материалларны төрле басмаларга тәкъдим итү;
- төрле темаларага проектлар эшләү;
- төрле бәйгеләрдә катнашу;
- еллык эшкә йомгак ясау.

Көтелгән нәтижәләр:

-матур итеп сөйләшә белү,

-дөрөс итеп язу

-белемнәрен практикада кулану

-төрле конкурсларда катнашу.

Тематик план

№	Бүлөклэр	Сэгатылэр саны		
		Барысы	Теория	Практика
1	Тыңларга, ишөтергэ. Дөрес айтергэ өйрөтү күнөгүлөре	1		1
2	Эзлөнөргэ, уйларга һәм исбат итэргэ өйрөтү күнөгүлөре	1		1
3	Дидактик уеннар	2		2
4	Авазлар һәм хэрөфлэр	4	1	3
5	Дөрес язу	4	1	3
6	Предметларны төркемлэү.	2	1	1
7	Сүз төзелеше	2	1	1
8	Сүз төркемнөре	2	1	1
9	Жөмлөдө сүзлэр бэйлөнөшө.	2	1	1

10	Сүз уеннары һәм башваткычлар	2		2
11	Табышмаклар. Аларның жавабын табу юлларын өйрәтү.	1		1
12	Тест биремнәре чишү.	5		5
13	Язма эшләр	6		6
Барысы		34		

“Кызыклы грамматика” түгәрәгенең программа эчтәлегә

№п/п	Үткәру вакыты	Бүлекләр	Тема	Сәгатьләр саны	
				Теория	Практика
1		Тыңларга, ишетергә. Дәрәс әйтергә өйрәтү күнегүләре	Кереш.Программа белән таныштыру.Фонетик уеннар		1
2		Эзләнәргә,уйларга һәм исбат	Табышмаклар		1

		итэргэ өйрэтү күнегүлэре			
3-4		Дидактик уеннар	“Кем баскычка тизрэк менэ” уены		1
			“Кем күбрэк белэ” уены		1
5-8		Авазлар һәм хәрефләр	Авазлар һәм хәрефләр	1	
			Уеннар “Икеләтелгән тартыклар”, “Хәтердә калдырып буламы?”		1
			“Бер сүздәге авазлардан ничә сүз ясап була”		1
9-12		Дәрәс язу	Кайбер графика мәсьәләләре	1	
			Сүзгә кушымчалар ялгау		1
			Төшөп калдырылган сүзләр өстәү		1
			Жөмлөләр уйлап язу		1
13-14		Предметларны төркемләү.	Предметларны төркемләү. “Тартып алышлы”,	1	
			Уеннар: “Хайваннар”, Үсемлекләр”, “Кошлар”		1
15-16		Сүз төзелеше	Әкият язу. “Булган ди бер тамыр”	1	
			Уен. “Тамырдаш сүзләр лотосы”		1

17-18		Сүз төркемнәре	Сүз төркемнәрен кабатлау	1	
			Уеннар “ Уннан артык исем”, “Аңлатып кара эле”, “Тематик лото”		1
19-20		Жөмләдә сүзләр бәйләнеше.	Жөмләдә сүзләр бәйләнеше.	1	
			Уеннар : “Чылбырлы”. “Кайсы сүз иярә, кайсы сүз ияртә”. “Хатасы нәрсәдә- тап һәм аңлат”		1
21-22		Сүз уеннары һәм башваткычлар	Сүз уеннары		1
			Башваткычлар чишү		1
23		Шарадалар. Аларның жавабын табу юлларын өйрәтү.	Шарадалар илендә		1
24-28		Тест биремнәре чишү.	“Хәрефләр” темасы буенча тест		1
			“Авазлар” темасы буенча тест		1
			“Лексика” темасы буенча тест		1
			“Сүз төзелеше” темасы буенча тест		1
			“Исем” темасы буенча тест		1

29-33		Язма эшләр	Мөстәкыйль эш Рәсем буенча хикәя язу Хәтер диктанты “Безнең гаилә” “Минем дусларым”	1 1 1 1 1
34		Нәтижә	Кабатлау. Эшкә йомгак ясау	1

Балада түбәндәге белем һәм күнекмәләр формалашырга тиеш:

-Балаларның фонематик ишетүе, тел байлыгы үсү, сүз сизгерлеге, акылы, логик фикерләве, фикерен дәлилләп аңлата белүе. игътибары, зигһене

Кулланылган әдәбият:С.Г.Вагыйзов “Кызыклы грамматика”, “Мәгариф” 2002, Г.Ясәбиева “Татар теле дәрәсләрендә вак һанр әсәрләрен куллану” 2004 “Яр Чаллы пед.көллиате.”, “Энже чөчтем,энже жыям” ”Мәгариф”2002, Р.Ә Абдуллина, М.Х.Ханнанова “Татар теленнән тестлар” “Гыйлем” 2012